

VUODEN 2022 ALUEVAALIEN VAALILAUTAKUNNAT JA VAALITOIMIKUNTA

KHALL 11.10.2021 § 292

Aluevaalit toimitetaan 23.1.2022 ja ennakkoäänestys järjestetään kotimaassa 12.-18.1.2022 (keskiviikosta tiistaihin).

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskeva hallituksen esitys (HE 241/2020) on hyväksytty eduskunnassa ja sitä koskeva lainsäädäntö on tullut osittain voimaan 01.07.2021. Uudistuksessa maahan on perustettu 21 hyvinvointialuetta, joista jokaisella on aluevaltuusto, joka valitaan yleisillä vaaleilla.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue muodostuu Kanta-Hämeen maakunnan kunnista. Maakuntajaon mukaan Kanta-Hämeen maakunnan alue muodostuu Forssan, Hattulan, Hausjärven, Humppilan, Hämeenlinnan, Janakkalan, Jokioisten, Lopen, Riihimäen, Tammelan ja Ypäjän kunnista (Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta 7-8 §).

Aluevaalit toimitetaan kunnissa pääpiirteissään samalla tavalla kuin kuntavaalit, kuitenkin siten, että ehdokasasetteluun liittyvistä tehtävistä ja vaalien tuloksen vahvistamisesta huolehtii kunnan keskusvaalilautakunnan sijasta uusi viranomaisen, aluevaalilautakunta. Aluevaalilautakunnan asettaa aluevaltuusto, mutta ensimmäisissä aluevaaleissa kuitenkin aluehallintovirasto.

Kunnan keskusvaalilautakunta:

- ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestelyt,
- vaaleista tiedottaminen kunnassa,
- ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastus,
- ennakkoäänentien laskenta ja vaalipäivän äänten tarkastuslaskenta sekä vahvistettujen äänimäärien ilmoittaminen vaalitietojärjestelmän välityksellä aluevaalilautakunnalle.

Vaalitoimitsijat ja vaalitoimikunnat:

- ennakkoäänestyksen toimittaminen.

Vaalilautakunnat:

- vaalipäivän äänestyksen toimittaminen ja äänten alustava laskenta.

VAALILAUTAKUNNAT

Vaalilain 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Kunnanvaltuusto on 24.1.1994 päättänyt jakaa Tammelan kunnan tois-
taiseksi seuraaviin äänestysalueisiin:

001 Kirkonkylän äänestysalue

002 Pohjois-Tammelan äänestysalue

003 Portaan äänestysalue

004 Riihivalkaman äänestysalue

Kelpoisuus: jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2019) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin/vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva aluevaalien ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

VAALITOIMIKUNTA

Vaalilain 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme. Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa eivät voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä eivätkä varajäsenenä. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä. On syytä huomata, että oma sekä edellä mainitun sukulaisen ehdokkuus missä tahansa kunnassa aiheuttaa sen, että henkilö ei ole vaalikelpoinen vaalitoimikuntaan.

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2019) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä eivät voi olla vaalien ehdokas, hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa. Kelpoisuuteen vaikuttava ehdokkuus tarkoittaa ehdokkuutta missä hyvinvointialueessa tahansa: esimerkiksi hyvinvointialueella A ehdokkaaksi asetetun sisarus ei ole kelpoinen vaalitoimikunnan jäseneksi missään kunnassa.² Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Tasa-arvolain 4 a § tulee sovellettavaksi siten, että sekä jäsenissä että varajäsenissä on oltava naisia ja miehiä kumpiakin vähintään 40 %.

Kuntavaaleissa jäsenten löytäminen vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntaan osoittautui haastavaksi ja jäsenien etsiminen on syytä aloittaa hyvissä ajoin. Lautakuntien ja toimikunnan nimeämiset suoritetaan kunnanhallituksen kokouksessa 29.11.2021. Ehdokashakemukset tehtävä aluevaalilautakunnalle 14.12.2021, jolloin viimeistään selviää esteellisyydet, jolloin mahdolliset muutokset voidaan käsitellä kunnanhallituksen kokouksessa 20.12.2021.

Lapsivaikutusten arviointi (Kvalt 60 §, 23.9.2019)

Päätöksen lapsivaikutukset: Ei

Valmistelija: hallintopäällikkö Petri Pakarimäki, puh. 040 809 5455

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää merkitä tiedoksi vaalilautakuntia ja vaalitoimikuntaa koskevat määräykset ja aikataulun.

Käsittely kokouksessa: Merkittiin, että kokouksessa pidettiin tauko klo 18:37-18:40.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti päätösehdotus.

KHALL 20.12.2021 § 382

Vaalilautakuntien ja –toimikunnan jäsenet valitaan vapaaehtoisista. Valtuustoryhmiä on pyydetty nimeämään jäseniä 15.11. mennessä, jonka jälkeen nimeämisiä on tiedusteltu uudestaan.

Oikeusministeriön ja THL:ltä on tullut ohjeita erilaisiin vaalitulanteisiin ja siellä korostetaan äänestäjien ohjeistamista ja opastamista esimerkiksi jonottamisesta ja maskien käytöstä. Näistä annetaan lisää ohjeita myöhemmin.

Jäsenten esteellisyys tulee tarkistaa valinnan jälkeen. Estyneisyydestä tulee ilmoittaa välittömästi.

Kunnanhallitus asettaa vaalilautakunnat kutakin äänestysaluetta varten sekä vaalitoimikunnan hyvissä ajoin ennen vaaleja siten, että jäsenet ja varajäsenet mahdollisuuksien mukaan edustavat edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolueita. Samoin tasa-arvolain vaatimuksen 40 %:n edustuksesta tulee toteutua erikseen jäsenten ja varajäsenten osalta. Jäsenten ja varajäsenten edustavuutta tarkastellaan erikseen ja harkinnanvaraisesti.

Muutoksia kokoonpanoihin voidaan tehdä vielä 20.12.2021 kunnanhallituksen kokouksessa.

Valmistelija: hallintosihteeri Aino Laukkanen, puh. 050 379 1344

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää asettaa vuoden 2022 aluevaaleja varten

1. kullekin äänestysalueelle vaalilautakunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kolme muuta jäsentä ja viisi varajäsentä sekä määrää, missä järjestyksessä varajäsenet tulevat jäsenten sijaan, sekä

2. laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten vaalitoimikunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, yksi muu jäsen ja kolme varajäsentä sekä määrää, missä järjestyksessä varajäsenet tulevat jäsenten sijaan.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti päätösehdotus.

KHALL 20.12.2021 § 382

Valmistelija: Hallintosihteeri Melia Salonen, puh. 050 569 7500

Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää täydentää vuoden 2022 aluevaaleja varten vaalitoimikuntien ja vaalilautakunnan kokoonpanot.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti päätösehdotus.